

KUR'ÂN'A YAKLAŞIMDA İSLÂH AKIMI: MODERNİZM (5)

(...dünden devam)

Bazı sahâbîler, Hz. Peygamber'in, dünyâyâ ilişkin bazı yasaklarını hüküm sanarak bunlardan kaçınmışlar, sonunda Peygamber bu tür emirlerinin bağlayıcı olmadığını bildirmiştir. Meselâ Hz. Peygamber Medî-ne'ye geldiklerinde halkın hurmaları aşıladıklarını görünce bundan hoşlanmamış, kendisinin bu sözünü duyanlar, hurmalarını aşılamamışlar, sonuçta verim düşmüş. Bu durumu kendisine arz ettikleri zaman Allah'ın Elçisi: **“Siz dünyâ işlerinizi benden daha iyi bilirsiniz. Ama din işleriniz bana âittir”**

buyurmuştur (Müslim, Fedâil: 140; İbn Mâce, Rühûn: 15; İbn Hanbel, Müsned: 1/162, 3/152). Hadîsin başka bir rivâyetinde Peygamber (s.a.v:

“Bu bir zandır (tahmindir). Yararı varsa yapınız. Ben de sizin gibi bir insanım. Zan yanılabilir de, doğru da çıkabilir. Ben size: 'Allah böyle buyurdu' demedim ki. Ben aslâ Allah'a karşı yalan söylemem.”

demıştır (İbn Mâce, Rühûn: 15, hadîs: 2471; İbn Hanbel, Müsned: 1/162).

İmam Taberî de bu ve benzeri sorunlarda emrin gereklik, nehyin de yasak bildirmediğini; çünkü bu tür sorunların bölgelere göre değişen âdet ve geleneklere bağlı şeyler olduğunu, bunlarda harâmın yeri bulunmadığını, kolay olan İslâm şeriatinin, zararlı olmayan bir şeyi harâm kılmadığını söylemektedir.

Esasen **Yenilikçi akım**, sadece Kur'ân'ı dinin tek temeli görme eğilimindedir. Bu husus, Reşîd Rızâ'nın ilk talebesi Mahmûd Ebû Rey-ye'nin (“Advâ' Alâ's-Sunneti'l-Muham-me-diyye”, Kahire 1958) kitabından anlaşılmaktadır. Reşîd Rızâ'nın diğer bir talebesi olan Muhammed Tefvîk Sıdkî'nin “el-İslâm Huva'l-Kur'ânu Vahdehû” (Menâr: Sünnet, 1906, s. 515-525, 906-925). Bu kitapta da sadece Kur'ân'ın dinin temeli olduğu mantıksal olarak (kanıtlarla) anlatılmaktadır.

İki temel kaynaktan sonra Selefin görüşlerini de düşüncelerine temel yapan yenilikçilerin bu konudaki argümanları şöyledir:

C) Selefin icmâi

a) Yenilikçilere göre Selef kutsal mîrâsı (dini) Peygamber'den öğrenip uyguladılar ve kendilerinden sonraya da aktardılar (Tefsîr: 6/277). Onlar Sünnet yolunun garantörleridir (aynı: 2/30, 82). Onların akla uygun sözleri, Peygamber'in düşüncesini yansıttığı için onlar, sonra gelen Müs-lümanlar için örnek kabul edilmelidir.

b) Selef, Kur'ân mesajını en iyi anlamış ve uygulamış olan nesildir. Çünkü onlar vahyin taze zamanına yetişmişler, vahyin ilk inişine ve uygulanışına tanık olmuşlardır. Bunun için, Peygamber'den sonra Kur'ân'ı en iyi tefsîr edenler seleftir (Tefsîr: 3/178, 182, 6/196). Kur'ân'ı sübjektif anlatımlardan uzak olarak okumuş ve yalın Kur'ân anlamı üzerinde düşünmüş olan Selefin görüş ve düşünceleri, önyargılardan uzak, modern Kur'ân anlayışında vazgeçilmez bir unsurdur.

(devamı yarın..)